

กฎหมายและการปฏิบัติของผู้เผยแพร่อาณานิคมในประเทศไทย

นางสาวพนมวรรณ ยามัสดีเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
ภาควิชาการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-304-6

I 16596109

009775

THE LAW AND PRACTICE RELATING TO INDOCHINESE DISPLACED PERSONS
IN THAILAND

Miss. Panomwan Yamasathienra

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

กฎหมายและการปฏิบัติของผู้พิพากษาอินโดจีนในประเทศไทย
นางสาวพนมวรรณ ยามัสเสียร
นิติศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทิต มั่นตากरण

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุกก กุลบุศย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมบุญ เล็งยมบุตร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนธิ สุริยะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุม ศุภนิตย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทิต มั่นตากरण)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ชื่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชา

ปีการศึกษา

กฎหมายและการปฏิบัติของผู้อพยพชาวอินโดจีนในประเทศไทย

นางสาวพนมวรรณ ยามัสเดียร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิท มั่นตาภรณ์

นิติศาสตร์

2526

บทคัดย่อ

เป็นที่ประจักษ์ว่า สาเหตุมูลฐานสำคัญยิ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการอพยพพลัดถิ่น ทั้งในอดีตและปัจจุบันส่วนหนึ่งมาจากภัยสงคราม และการสู้รบอันเนื่องมาจากความขัดแย้ง คำนวณการณทางการเมือง และหรือความขัดแย้งภายในประเทศนั้น ๆ ยังผลให้บังเกิดความเคลื่อนไหวไปยังแหล่งใหม่ซึ่งปลอดภัยกว่า เพื่อหลีกเลี่ยงต่อภัยคุกคามนั้น ๆ และเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิตและเผ่าพันธุ์ของตน

สำหรับประเทศไทยนั้น จากการเริ่มต้นของสงครามกบฏระหว่างประเทศ เวียดนามและประเทศฝรั่งเศส และสงครามปฏิวัติในประเทศจีน รวมทั้งการสู้รบเพื่อความเป็นอิสระของชนเผ่าต่าง ๆ ในประเทศพม่า หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ตลอดจนสภาพเชิงภูมิประเทศกั้นด้วยเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย ยังผลให้เกิดการอพยพพลัดถิ่นของชาติต่าง ๆ เข้ามารัฐราชอาณาจักรไทยเป็นจำนวนมาก หากแต่ในระบอบนั้น ปัญหาของผู้อพยพชาวอินโดจีน มิได้รับความสนใจทั้งในระดับภายในประเทศ และระดับต่างประเทศเท่าที่ควร ทำให้ประเทศไทยต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยอาศัยพื้นฐานทางค่านิยมมนุษยธรรมเพียงลำพัง โดยไม่มีองค์การกฤษฎีกาหรือประเทศใดให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเลย อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่นานมานี้ ปัญหาของผู้อพยพชาวอินโดจีนได้ถูกหยิบยกขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางและจริงจัง ทั้งในระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ เนื่องจากการอพยพพลัดถิ่นของชาวอินโดจีนในระยะหลังมีสาเหตุมา

จากปัญหาคำถามการเมืองเป็นสำคัญ กล่าวคือ หลังสงครามระหว่างประเทศเวียดนามเหนือและประเทศเวียดนามใต้สิ้นสุดลง ในช่วงปี พ.ศ. 2518 และเมื่อประเทศเวียดนามเหนือเข้าครอบครองประเทศเวียดนามใต้โดยสมบูรณ์แล้ว รัฐบาลของประเทศเวียดนามเหนือได้เปลี่ยนรูปการปกครองเป็นระบบสังคมนิยมโดยทันที ทำให้เกิดผลสะท้อนเป็นแรงผลักดันให้ชาวเวียดนามใต้ซึ่งไม่ประสงค์จะเปลี่ยนวิถีชีวิตจากเสรีประชาธิปไตยเป็นสังคมนิยมต้องพากันอพยพพลัดถิ่นออกนอกประเทศ เพื่อให้พ้นจากภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยใช้เรือเป็นพาหนะเดินทางไปสู่ประเทศต่าง ๆ อีกทั้งการต่อสู้ การสู้รบภายในประเทศของประเทศลาว และประเทศเขมร เพื่อเปลี่ยนแปลงปฏิวัติให้เป็นประเทศในระบบสังคมนิยมโดยสมบูรณ์ สาเหตุดังกล่าวเหล่านี้ ยังผลให้ประชาชนชาวอินโดจีนเป็นจำนวนมากได้เริ่มหลั่งไหลอพยพเข้าสู่ประเทศไทยทั้งทางบกและทางน้ำ อีกครั้งหนึ่ง และต่อเนื่องมาจนบัดนี้ ซึ่งการอพยพของบุคคลดังกล่าว เป็นจำนวนมหาศาล และฉับพลันย่อมก่อให้เกิดผลกระทบตอประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเกี่ยวโยงไปถึงปัญหาคำถามกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ จึงได้วิเคราะห์ถึงกรรมสารระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่มีสถานะเป็นผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ ตลอดจนกฎหมายภายในที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้อพยพชาวอินโดจีนในประเทศไทย ตลอดจนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อบุคคลดังกล่าวทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากกฎหมายและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหของผู้อพยพชาวอินโดจีนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในอนาคต ทั้งในระดับภายในประเทศและในระดับระหว่างประเทศ

อนึ่ง ผู้เขียนได้วิเคราะห์ถึงว่า แม้ในปัจจุบันประเทศไทยจะมีได้เป็นภาคีในกรรมสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ และใช้กฎหมายภายในซึ่งบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรควบคุมความประพฤติของบุคคลดังกล่าว หากแต่แนวทางปฏิบัติของ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแบบแผนที่จะยึดถือไว้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติได้ เพราะได้มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข ไปตามเหตุการณ์สภาวะของบ้านเมือง และนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย ซึ่งการปฏิบัติต่อผู้อพยพชาวอินโดจีนในบางช่วง ก็คล้ายคลึงกับบทบัญญัติซึ่งได้กำหนดไว้ในกรมสารระหว่างประเทศอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยการทำวิทยานิพนธ์มุ่งไปสู่ข้อยุติในการแก้ไขปัญหามผู้อพยพชาวอินโดจีนในประเทศ โดยใช้กฎหมายเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย เพื่อให้บังเกิดผลมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความมั่นคงของชาติและมนุษยธรรมเป็นสำคัญ กระนั้นก็ดี เนื่องจากปัญหาของผู้อพยพกระหนและเกี่ยวโยงกับปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ปัจจัยในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ฯลฯ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาก็จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้โดยมองอาศัยความรู้และการวิเคราะห์ในเชิงสหสาขาวิชา ประกอบกับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความร่วมมือร่วมใจจากประชาคมระหว่างประเทศในการแบ่งเบาภาระของผู้อพยพ และการแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาย่างถาวรของผู้อพยพโดยเร่งด่วน และจริงจังอีกด้วย

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   The Law and Practice Relating to Indochinese
                                  Displaced Persons in Thailand.
Name   Miss Panomwan Yamasathienra
Thesis Advisor   Assistant Professor Vitit Muntarbhorn
Department   Law
Academic Year   1983

ABSTRACT

It is evident that some of the most important reasons why people seek refuge from their country of origin in the past and at present are warfare, military activities arising from ideological differences and internal conflicts. For the sake of personal safety and social integrity, and in order to escape dangers, people must move to other safer havens.

In the case of Thailand, the Revolution in Vietnam against France, the Revolution in China, the fighting of minorities seeking independence in Burma, coupled with the geographical location of Thailand and her relative political stability, have led to large-scale influxes of refugees of various nationalities into Thailand after the Second World War. At the time, the problem of Indochinese displaced persons did not attract much attention whether at the national or international level. Thailand alone, therefore, had to resort to solutions based upon humanitarian

grounds without the support of charitable organizations and other countries.

However, lately, the problem of Indochinese displaced persons has called for critical appraisal both at the national and international levels. This has been due to recent influxes of Indochinese displaced persons mainly caused by political factors such as the Vietnam War which ended in 1975 and the complete subsumption of South Vietnam under North Vietnamese rule. The fact that the North Vietnamese Government has changed the system of Government in the South instantly to Socialism has acted as an incentive to "push out" those Vietnamese who do not wish to change from democratic freedom to Socialism. They have thus sought refuge in other countries by land and boat to escape the dangers to their lives and property.

Similar occurrences of warfare and internal fighting with the underlying aim of attaining complete Socialism in Laos and Kampuchea have led to further massive influxes of Indochinese into Thailand both by land and by sea. Vast numbers have taken refuge in Thailand until now and have created economic, social and political repercussion for the country. In addition, this has inevitably given rise to legal problems.

This thesis will analyse the international instruments which affect the status of refugees and displaced persons. It will examine important national laws which affect Indochinese displaced persons in Thailand as well as the practice of government officials towards such persons in the past and at present. It will analyse various legal problems as well as problems relating to the government officials. Its intentions are thus to pinpoint possible solutions for the problem of Indochinese displaced persons on the short term and long term basis, both at the national and international levels.

The writer wishes to emphasize that until now Thailand has not yet acceded to any international instruments on refugees and displaced persons and merely applies internal written laws for supervising the behaviour of the latter. In practice, government officials are sometimes left without definite guidelines as to what measures to adopt since amendments and modifications may take place depending upon the circumstances within the country and national policy according to the times yet, it is interesting to observe that in some instances, national practice towards Indochinese displaced persons has resembled the provisions stated in the international instruments to a marked extent.

This thesis aims to make certain suggestions concerning solutions to the problem of Indochinese displaced persons in

๑

Thailand. Legal solutions are part and parcel of such suggestions and the thesis will maximise the potential for such solutions by bearing in mind the balance between national security and humanitarianism. However, it must be realised that as the problem of displaced persons is multidimensional with social, economic, political and administrative implication, solutions can only succeed if they are based upon comprehension and analysis of such inter-disciplinary aspects. In any event, they are contingent upon continuous and effective cooperation by government officials as well as international solidarity in sharing the burden of displaced persons. Additional to that is the need to search for permanent solutions to the problem of displaced persons with immediacy and sincerity of purpose.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทิต มั่นตากภรณ์ เป็นอย่างมากในการที่ท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของทานรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ยากยิ่งจะสำเร็จได้ หากท่านอาจารย์มิได้เป็นผู้สอนสั่ง ให้คำแนะนำ ปรึกษาให้ข้อมูลที่สาระประโยชน์ และทักท้วงแก้ไขสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างมาก "ศิษย์" จึงขอกราบคารวะและขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เอาไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรศักดิ์ สุวรรณโณ ในการให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และช่วยเสริมสร้างวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์จุกา กลุบุตรย์ อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ เสี่ยงมบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิตี สิริยะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุम्म ศุภนิศย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทิต มั่นตากภรณ์ เป็นอย่างยิ่งในการที่ท่านทั้งห้าได้กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ของข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณคุณประเสริฐ ศรีทวารสิทธิ์ ที่กรุณาตรวจพิสูจน์อักษร และถ้อยคำสำนวนในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอขอบคุณ คุณเฉลิมลักษณ์ ชนะพานิช คุณอมรา กวานวัชก์ และคุณเยาวนุช วิทยาภรณ์ ในการช่วยเหลือหาข้อมูลบางส่วน และประสานงานกับหน่วยราชการ ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

อนึ่ง ผู้เขียนได้ตระหนักอยู่เสมอว่า นอกจากท่านผู้มีพระคุณที่ได้กล่าวนามไว้ข้างต้น ยังมีผู้มีพระคุณต่อผู้เขียนอีกหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนมิอาจกล่าวนามของท่านได้หมดสิ้นซึ่งหากขาดท่านเหล่านั้นแล้ว วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ก็ยากที่จะสำเร็จและสมบูรณ์ได้เช่นกัน จึงขอกราบขอบพระคุณและขออภัยเอาไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ บุคคลที่ผู้เขียนจะลืมนพระคุณของท่านมิได้คือ คุณพ่อ และคุณแม่ของผู้เขียน ซึ่งคอยให้กำลังใจและกระตุ้นเตือนผู้เขียนเสมอมา อันถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เขียนเป็นอย่างมาก และนับได้ว่าท่านทั้งสองอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้เขียนมาโดยตลอด ซึ่งหากขาดท่านทั้งสองแล้ววิทยานิพนธ์เล่มนี้ก็ยากจะสำเร็จเป็นรูปเล่มได้ ผู้เขียนจึงขอกราบคารวะท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พนมวรรณ ยามัสเถียร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

การอพยพพลัดถิ่น มิใช่ปรากฏการณ์ใหม่ที่เพิ่งจะอุบัติขึ้นในยุคสมัยปัจจุบัน เพราะเมื่омองย้อนหลังลึกเข้าไปในอดีต ซึ่งโลกยังมีได้วิวัฒนาการดังเช่นทุกวันนี้ก็ได้เคยมีปรากฏขึ้นมาแล้ว สาเหตุมูลฐานสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่อันจากสงคราม และการสู้รบอันเนื่องมาจากการขัดแย้งในค่านิยมการณทางการเมือง และหรือความขัดแย้งภายในประเทศนั่นเอง ซึ่งอาจเป็นเพียงการโยกย้ายไปมาอยู่ภายในอาณาเขตของประเทศนั้น ๆ ถ้าสามารถทำได้ แต่ถ้าเป็นไปไม่ได้ก็จำเป็นต้องพากันหลีกหนีออกไปภายนอกเข้าสู่ดินแดนของประเทศอื่น ซึ่งอยู่ข้างเคียงที่ยังมีความสงบและปลอดภัย หรืออาจจะอพยพพลัดถิ่นให้ไกลออกไปจากดินแดนของตนให้มากที่สุดเท่าที่พาหนะ และความสามารถจะพาไปถึงได้ เพื่อการดำรงอยู่ของชีวิตและเผ่าพันธุ์

สำหรับประเทศไทย เนื่องจากสภาพทางภูมิประเทศและเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ ประกอบกับความขัดแย้งทางค่านิยมการณทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านแถบอินโดจีนบางประเทศ ยังผลให้ผู้อพยพชาวอินโดจีนเป็นจำนวนมาก พากันหลีกหนีเข้ามาในผืนแผ่นดินไทยทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งยังผลกระทบต่อปัญหาทางค่านิยมการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเป็นลูกโซ่เกี่ยวพันถึงปัญหาทางกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

อนึ่ง แม้ว่าในปัจจุบันจะมีผู้อพยพชาวอินโดจีนเป็นจำนวนมากอาศัยพักพิงในประเทศไทย หากแต่ประเทศไทยก็ได้เป็นภาคีต่อกรรมสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้พลัดถิ่น และผู้อพยพแต่อย่างใด และทราบเท่าทุกวันนี้ ก็ยังคงใช้กฎหมายภายในควบคุมความประพฤติของบุคคลดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีแบบแผนที่จะยึดถือเป็นมาตรฐานในทางปฏิบัติได้ เพราะเปลี่ยนแปลง

ไปตามนโยบายของประเทศในแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งในบางช่วงการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่
ของรัฐ ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งกำหนดไว้ในกรมสารระหว่าง
ประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยและผู้อพยพอย่างเห็นได้ชัด

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ได้ปูพื้นฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา
ของผู้ลี้ภัย และผู้อพยพระหว่างประเทศ และในประเทศไทย และกรมสารระหว่าง-
ประเทศที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ทั้งชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคคลที่มีสถานะ
เป็นผู้อพยพ กับบุคคลประเภทอื่นที่คล้ายคลึงกัน โดยได้เน้นหนักถึงกฎหมายภายในที่
สำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้อพยพชาวอินโดจีนในประเทศ ตลอดจนนโยบายของรัฐ และ
การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวในแต่ละยุคแต่ละสมัย ประกอบกับ
การวิเคราะห์ถึงปัญหาอันเกิดจากกฎหมาย และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อประโยชน์
ต่อการแก้ไขปัญหามหาผู้อพยพชาวอินโดจีน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ในอนาคตทั้งในระดับ
ภายในประเทศและในระดับระหว่างประเทศ โดยใช้กฎหมายเข้าช่วยให้เกิดผลมากที่สุด
เท่าที่จะทำได้ เนื่องจากเป็นที่ยอมรับว่า จะต้องมีการผู้อพยพชาวอินโดจีนบางส่วนตกค้างอยู่
ในประเทศไทย ซึ่งถ้าไม่แก้ไขปัญหาคงรุนแรงและระบอบจะกลายเป็นหอกข้างแคร่
และยากแก่การแก้ไข จนในที่สุดอาจเป็นการบั่นทอนชื่อเสียงภาพของประเทศก็เป็นได้

แหล่งข้อมูลในการวิจัย ได้วิจัยเอกสารจากตำรากฎหมายในประเทศ และ
ต่างประเทศ เอกสารต่าง ๆ บทความ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ โสภทัศน์วัตถุ
 ตลอดจนกฎหมายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย คือได้ทราบถึงบทบัญญัติของกรมสารระหว่าง
ประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัย และผู้อพยพ ลำดับความเป็นมาของผู้อพยพชาวอินโดจีน
ที่เข้ามาในประเทศไทย กฎหมายภายในที่ส่งผลโดยตรงต่อพวกเขา ตลอดจนนโยบาย

ของรัฐและแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในอดีตและปัจจุบัน ปัญหาต่าง ๆ
อันเกิดจากกฎหมายและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแสวงหาช่องทางในการแก้ไข
ปัญหาผู้อพยพชาวอินโดจีนในประเทศไทยที่เหมาะสมในปัจจุบัน และในอนาคต ทั้งใน
ระดับภายในประเทศ และระดับระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่าง
ความมั่นคงของชาติและมนุษยธรรมเป็นสำคัญ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาผู้อพยพได้ผลอย่าง
มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทนำ	ฉ
บทที่ 1 บททั่วไป	1
ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ ระหว่างประเทศ	2
ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผู้ลี้ภัย และผู้อพยพ ในประเทศไทย	9
บทที่ 2 แนวความคิดและประเภทของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ ...	19
แนวความคิดและประเภทของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ ระหว่างประเทศ	
ก. ชธรรมนูญของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัย แห่งสหประชาชาติ ค.ศ. 1950	19
ข. อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951	27
ค. พิธีสารว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1967	30
แนวความคิดและประเภทของผู้ลี้ภัย และผู้อพยพ ในประเทศไทย	32
สถานภาพของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพระหว่างประเทศ .	45

สถานภาพของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพใน

ประเทศไทย	71
ความแตกต่างของผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย และบุคคลประเภท อื่น ๆ	76
ก. ผู้ลี้ภัย	76
ข. ผู้อพยพ	77
ค. ผู้อพยพทางเศรษฐกิจ	79
ง. ผู้หลบหนีเข้าเมือง	80
จ. ผู้แสวงหาแหล่งพักพิง	81

บทที่ 3 นโยบายของประเทศไทยที่มีต่อผู้อพยพชาวอินโดจีนใน

ประเทศไทย	83
นโยบายของประเทศไทยที่มีต่อผู้อพยพชาวอินโดจีน ในระดับภายในประเทศ	83
นโยบายของประเทศไทยที่มีต่อผู้อพยพชาวอินโดจีน ในระดับระหว่างประเทศ	99

บทที่ 4 ประเทศไทยและกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและการปฏิบัติ

ต่อผู้อพยพชาวอินโดจีนในประเทศไทย	102
กฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองของผู้อพยพ	
ก. พระราชบัญญัติว่าด้วยคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	102
ข. การปฏิบัติ	107
ค. ปัญหาที่เกิดขึ้น	108
ง. การแก้ไขปัญหา	110

บทที่ 5 ประเทศไทยและกฎหมายว่าด้วยการสมรส และการปฏิบัติต่อผู้อยู่พหุชาวอินโดจีนในประเทศ	113
ก. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 พ.ศ. 2519	114
ข. พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478	115
ค. การปฏิบัติ	116
ง. ปัญหาที่เกิดขึ้น	129
จ. การแก้ไขปัญหา	133
บทที่ 6 ประเทศไทยและกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และการปฏิบัติต่อผู้อยู่พหุชาวอินโดจีนในประเทศ	143
กฎหมายว่าด้วยสัญชาติของผู้อยู่พหุชาวอินโดจีน	143
ก. พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508	143
ข. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337	144
ค. การปฏิบัติ	146
ง. ปัญหาที่เกิดขึ้น	158
จ. การแก้ไขปัญหา	160
บทที่ 7 ปัญหาพิเศษเกี่ยวกับผู้แสวงหาแหล่งพักพิงจากทะเลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการปฏิบัติ	163
ปัญหาโจรสลัด	163
ก. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	166
1. อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ. 1958	166

2. อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	
3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา พ.ศ. 2478	
4. ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2500	
ข. การปฏิบัติ	169
ค. ปัญหาที่เกิดขึ้น	177
ง. การแก้ไขปัญหา	186
ปัญหาโจรสลัดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการช่วยเหลือ ทางทะเล	193
ก. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	193
1. อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ. 1958	193
2. อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	194
3. ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2500	
ข. ปัญหาที่เกิดขึ้น	195
ค. การแก้ไขปัญหา	197
บทที่ 8 ผลกระทบที่เกิดขึ้นและการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับผู้อพยพชาว อินโดจีนในประเทศ	199
ผลกระทบที่เกิดขึ้น	199
ก. ผลกระทบในประเทศ	199
ข. ผลกระทบระหว่างประเทศและหลักการเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกันในการแยกภวาระ	204

	หน้า
การแก้ไขปัญหเกี่ยวกับผู้อพยพชาวอินโดจีน	209
ก. การแก้ไขปัญหของผู้อพยพชาวอินโดจีนใน กรณีของชนเหตุ	210
1. การจัดออกอย่างเป็นระเบียบ	210
ข. การแก้ไขปัญหของผู้อพยพชาวอินโดจีนที่ปลายเหตุ	214
1. การกลมกลืนในประเทศที่ให้อาศัยพักพิง ...	214
2. การสมัครใจกลับประเทศดั้งเดิม	225
3. การตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศที่ให้อาศัยถาวร	230
บทที่ 9 บทสรุปและขอเสนอแนะ	233
บรรณานุกรม	256
ภาคผนวก	277
ประวัติผู้เขียน	351

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย